

Prof. Dr. Hüsnü Enginarlar ile Geçmişten Bugüne

Hazırlayan: Sibel Korkmazgil

Soru: Bizlere kısaca özgeçmişinizden bahsedebilir misiniz, Hüsnü Hocam?

Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümünden 1967 yılında mezun oldum. Aynı zamanda da Ankara Yüksek Öğretmen Okulu mezunuyum. Lise mezuniyetimin de İlköğretmen Okulu olduğu düşünülürse, deyim yerinde ise göbeğimiz öğretmen olarak kesilmiştir diyebilirim. Lisans eğitiminden sonra Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı eski adıyla Konya Maarif Koleji'nde iki yıllık bir öğretmenlik deneyimim var. Sonrasında ise Amerika'da edebiyat çalışmaları ile geçen bir yıl süreli Fulbright serüveni oldu. 1970 yılında ülkeye döner dönmez ODTÜ'ye geliyorum. Yirmi yıl eski adıyla İngilizce Hazırlık Okulu, yeni adıyla Yabancı Diller Yüksekokulu Temel İngilizce Bölümünde öğretim görevlisi olarak çalışıyorum. 1979-82 yıllarında ODTÜ Fen Edebiyat Fakültesi Beşeri İlimler Bölümünde Türkiye'de ilk ELT (English Language Teaching) yüksek lisans programı açılıyor ve bu programın 1982 yılında ilk mezunu oluyorum. Burada ilginç bazı isimler de var; Şükriye Ruhi, Deniz Zeyrek ve Cesur Öztürk gibi.

Aynı yıl Yabancı Diller Yüksek Okulu beni İskoçya'ya gönderdi. Edinburgh Üniversitesi'ne. Moray House College of Education'da "eğitmen eğitici" (teacher-trainer) olmak için bir dönem özel eğitim aldım. Çok iyi bir yerdi. Michael Wallace ile çalıştım. Eğitmen eğitici olmak üzere geri döndüm ve bir süre o işi yaptım.

Sonra beni yönetime aldılar. 1983-86 yılları arasında Temel İngilizce Bölüm Başkanı olarak görev yaptım. Ondan sonra da yöneticilikten başımı kaldıradım sayılır. Fakat 1986'da doktora yapmak için Temel İngilizce Bölüm Başkanlığına bıraktım. 1990 yılında Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dilbilimi Bölümünde doktoramı bitirdim. Bitirdikten sonra da Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümüne geçtim. 1991'de Üniversitelerarası Kuruldan doçent unvanını aldım. Bir yıl sonra da ODTÜ'de doçent kadrosuna atandım. Sonrasında Prof. Dr. Sabri Koç yönetiminde üç yıl süren bir Yabancı Diller Eğitimi Bölüm Başkan Yardımcılığı oldu. 1990 ile 2000 arası ağırlıklı olarak kariyer çalışmaları ile geçti. 1997 yılında da profesörlüğe atandım. 1998-2001 yılları arasında da Eğitim Fakültesi Dekan Yardımcılığı yaptım. Üç yıl süren dekan yardımcılığının akabinde Yabancı Diller Yüksekokulu Müdürlüğüne atandım. On iki yılı

aşkın bir süre o yöneticilik görevini yaptım ve ODTÜ’de aralıksız olarak değişik bölümlerde farklı görevlerde geçen 43 yılın ardından 2013 yılında emekli oldum.

Soru: Emeklilik sonrasında da sayarsak ODTÜ’ye hizmetle geçen 45 yıl, ve Eğitim Fakültesi’ne 25 yıldır emek vermiş bir akademisyen olarak Eğitim Fakültesine ilişkin değerlendirmelerinizi bizlerle paylaşır mısınız?

1980-82’lerdeki durumu bugün gibi hatırlıyorum. ODTÜ’de Eğitim Fakültesinin kuruluşu, yeşermesi çok hoş karşılanmamıştır. İlk kuruluş aşamaları çok da parlak bir gelişme olarak görülmedi. 1980 öncesi Fen-Edebiyat Fakültesi bünyesinde Eğitim Bölümü vardı. Çeşitli nedenlerden dolayı o bölüm ODTÜ Senato kararıyla kapatıldı, ancak bir iki yıl sonra eğitimin fakültesi kuruldu. Yani ODTÜ bölümü istemedi kapattı ve ondan 4-5 ay sonra YÖK’ün kuruluşu ile kapatılan bölüm, fakülte olarak geri geldi. Bu durum ODTÜ’nün bünyesine uymuyor gibi bir algılama vardı ODTÜ’de. Dolayısıyla uzun yıllar Eğitim Fakültesi “üvey evlat, istenmeyen fakülte” gibi görüldü. Rektörlük seçim kampanyalarında bir rektörümüz açık açık “biz Eğitim Fakültesinin gelişmesini istemiyoruz” da dedi. Ben bunlara şahit oldum.

Soru: Yabancı Diller Eğitimi Bölümü ve Eğitim Fakültesi ile sizin yolunuz nasıl kesişti?

Ben 1980-90 arası Fakültede değildim. Yabancı Diller Yüksekokulundaydım. Benim buraya geliş nedenim alanımla ilgilidir. Biz buranın ilk mezunlarından memnun değildik. Ben orada jürilerde bulunuyordum. Doktorayı da bitirdikten sonra, hem kişisel nedenlerle hem de öğretmen yetiştirmeye katkımız olması amacıyla 1990’da ben Bölüme, eskilerin deyimiyle, intisap ettim ve Fakülteyi tanımaya başladım.

1990-2000 arasında bir üç yıllık dekan yardımcılığım oldu. Kuruluş ve genişleme çalışmalarında, bizim üniversite camiası içerisindeki imajımız, yerimiz, bunun tahkim edilmesi, düzeltilmesi konusunda tüm Fakültenin çabası olmuştur. Elbette bizim dekanlık yönetiminin de bu amaca yönelik katkısı olmuştur. 1997-98’de bir Milli Eğitimi İyileştirme Projesi vardı. Biz yönetime geldiğimiz zaman onun sonuçlarını kucağımızda bulduk. Birçok yeni bölüm açıldı. Hiç hocası

olmayan bölümlerdi bunlar. Biz öğretim elemanı bulmak durumundaydık. Büyük bir mekân sorunumuz da vardı. O zaman bir genişleme sürecine giriliyordu. Fakülte olarak önemimiz artıyordu. 2- 3 yıl çok çabamız oldu bu konuda. Bu Meslek Yüksekokulu binalarının sözünü aldık Rektörlükten. İlk anlamlı mekân genişlemesi bizim dekanlık yönetimimizde oldu. Öyle ki 1998'den sonra bir bina yapılamadı Eğitim Fakültesine. Sadece eklentiler yapıldı. Demek ki bir çare bulmaya çalışmışız, genişlemeye imkân sağlamaya çalışmışız. Ben bu binanın (*YDE Bölümü binasının*) otopark inşaatı ile uğraştığımı bilirim. Ayrıca, öğretim elemanı kadrosu bulma konusunda da çabamız oldu. YÖK tarafından 30-35 öğretim elemanı doktora gönderilmişti. Onlar iki üç yıl sonra gelecekti – ve geldiler de, bölümlerdeli şimdi; doçent oldular, profesör oldular. O zamanlar onlara ofis, mekân ve kadro yaratmak gibi bir zorunluluğumuz vardı. Bunlar bir ölçüde başarılıydı. Ayrıca YÖK'ün gene 2000'lerde bir akreditasyon ve kalite geliştirme girişimi oldu. Eğitim Fakültemizde de böyle bir komisyon sıkı çalışmalar yaptı. *Bu Hafta*'ya röportajlar verdiğimizizi hatırlıyorum Dekan Beyle birlikte. Şunu söylemek istiyorum, yavaş yavaş Eğitim Fakültesi üniversite içerisinde kendini kabul ettirmeye başladı. Ve bugün artık İdari Bilimler, Mimarlık Fakültesi boyutlarında birçok ölçütte Eğitim Fakültesi yarışır duruma geldi. Demek ki kendini kabul ettirdi, bir yerlere geldi. Bizim penceremizden ve üniversite içerisinden bakıldığında durum böyle, fakat biraz dışarıya çıktığımızda Türkiye'de öğretmen yetiştirme politikaları, eğitim politikaları deyince maalesef karışık bir durum var.

Türkiye bir görüşten diğer görüşe dalgalanmalar geçiriyor. Kısaca söylemek gerekirse, 1990 öncesi alan derslerini Eğitim Fakültesinde veren bir öğretmen yetiştirme modeli varken, 90'larda bu terkedildi. Fen alanlarında örneğin yüzde 70-80 Fen-Edebiyat Fakültesinden dersler alınıyor, burada sadece eğitimi yapılıyor. Fizik eğitiminde ya da matematik eğitiminde öğrenciler ağırlıklı olarak alan derslerini Fen-Edebiyat Fakültesinden alıyorlar. 1990'dan önce durum böyle değildi. Bu Fakülteye bilim alanlarından doçentler, profesörler atanmıştı. Alan dersleri de burada veriliyordu. Şimdi böyle işleyen bir tek bizim Bölüm ve Okul Öncesi kaldı. Belki, bizim durumumuz Fen Edebiyat Dilbilim ve İngiliz Dili Edebiyatı Bölümleri olmadığı için böyle. Yani Bilgisayar Öğretmenliği olsun, diğer Fen ve Matematik alanları eğitimi olsun, bunlar yüzde 70-80 alan derslerini Fen-Edebiyattan alıyor, bölümlerde sadece metodoloji ve özel alan eğitimi yapılıyor. Şimdi bu yine terkedilmek üzere. Gördüğümüz kadarıyla, Fen-Edebiyat mezunları lisanslarını alsınlar, onlara formasyon verelim, onlar da öğretmen olsun denince ne oluyor?

Eğitim Fakültelerinin, misyonu, vizyonu zayıflatılıyor. Öyle bir ortama girdik, Şimdi böyle bir karışık durumdayız.

Soru: Son 30-40 yılı zetlediniz hocam. Peki, Eğitim Fakültelerinin geleceğini nasıl görüyorsunuz? Eğitim Fakültelerinin misyonu ve geleceğe dair vizyonu üzerine görüŐlerinizi bizimle paylaşabilir misiniz?

Bize ağırlıklı olarak sanki lisansüstü, master ve doktora düzeyinde araştırma yapmak ve özel alan eğitimi derslerini vermek misyonu kalıyor gibi duruyor. Değişik modeller var dünyada tabi. Amerika'da rneğin "College of Education" dedikleri kurumlar daha ziyade, 1 - 1,5 yıllık yüksek lisans veya formasyon eğitimi veren ve lisansüstü düzeyde çalışmalar yürüten birimler olarak ön plana çıkıyor. Bizimkisi iki arada bir derede gibi. Bazı ğretmenlik branŐları ağırlıklı Eğitim Fakültesi içerisinde yer alıyor, diğer öğretmenlik bölümleri ise disiplinler arası gibi oluyor. Bize verilen fonksiyon sadece metodoloji ve özel alan eğitimi vermek gibi duruyor. Doğrusu ben Őu anda ğretmen yetiştirme açısından çok kesin hatlarıyla belirlenmiŐ bir misyon ya da vizyon göremiyorum. Ama araştırma potansiyeli açısından Eğitim Fakültemiz ve Eğitim Fakülteleri çok yol aldı ve hala da geliŐiyor. Ama ğretmen yetiştirme, evre ve ülke eğitimine yön verme, etkileme açısından durum biraz flu ve kaotik. Örneğin, önemli yasa tekliflerinin geliŐtirilmesi ve geçmesinde Eğitim Fakülteleri ne kadar dinleniyor dersen, orada soru iŐaretlerim var. Çok nemli Őeylere ağrıldığımız kanısında değilim. Dinlenildiğimiz kanısında değilim. Daha doğrusu, dinlenilsek bile, eyleme geçtiği kanısında değilim. Eğitimi, büyüklerimiz ve diğer dekanlar, rektörler salt eğitimcilerle bırakılmayacak kadar önemli görmekte ve herkes kendisini eğitimde uzman ilan etmekte ve eyleme geçmekte. Bu durumda, ben eğitim iŐlerinde hlihazırda Eğitim Fakültelerindeki akademisyenlerin ve yöneticilerin belirleyici bir rol oynadıklarını göremiyorum ve keŐke öyle olsa diyorum.

Eğitim Fakülteleri bu kadar araştırma geliştirme çalışmaları yapıyorsa, YK ve MEB gibi paydaŐlar daha iyi iŐbirliđi içerisinde olmalı. Ancak birçok konuda taraflar konuŐmuyorlar bile. Oysa Eğitim Fakültesi yönetici ve araŐtırmacılarının daha ön planda olması ve dinlenilmesi gerekir. Eğitim Fakültesi yönetici ve araŐtırmacılarının yaptıkları araŐtırmalarla ve katıldıkları

programlarla evet, biz çağrılmamız, bizim görüşlerimiz dinlenmeli imajını da yaratmaları lazım. Suçun birazı belki bizde de olabilir. Yani salt iktidarlara, hükümetlere, bakanlara ya da başkalarına yüklenmeyelim.

Soru: Hüsnü Hocam, kurumsal değerlerimizin ve kültürümüzün, Fakültemizin yıllar içerisinde gelişerek bugünlere ulaşmasında sizlerin de katkısı oldukça önemli. Kurum kültürü ve değerler mirası konusunda neler söyleyebilirsiniz?

Eğitim Fakültesinin misyonu birçok yerde çok güzel ifade buluyor; her kademe için nitelikli öğretmenler, eğiticiler, araştırmacılar yetiştirmek. Eğitimin her alanı ile ilgili ulusal ve uluslararası düzeyde yüksek kaliteli araştırma yapmak. Önce çevremizde, kampüsümüzde sonra ülkede eğitim öğretimin kalitesine katkıda bulunmak ve kaliteyi sürdürülebilir kılmak.

Mesela, son beş-altı yılda memnuniyetle not etmeliyiz ki üniversite bir takım uygulamalarında Eğitim Fakültesinden yardım alabilir duruma geldi. Eğitim Öğretimi Geliştirme Merkezi, Öğretim Elemanı Yetiştirme Programı (ÖYP), Akademik Gelişim Programı (AGEP) gibi uygulamalar Eğitim Fakültesinin desteğiyle yürütülüyor ve zaman zaman bu konularda tüm ODTÜ öğretim elemanlarına açık seminerler oluyor. Demek ki çevremizdeki eğitimin gelişmesi için de Eğitim Fakültesinin somut katkısı istenilir duruma geldi. Buralara kolay gelinmedi. Hiç yeri olmayan veya binası bilinmeyen ve Eğitim Fakültesinin gelişmesinin istenmediği yıllardan sonra gelindi buralara. Geçmişini de unutmamız lazım.

Soru: Hüsnü Hocam, emekliliğinize kadar 23 yıl boyunca Yabancı Diller Eğitimi Bölümüne değerli katkılarınız oldu. Emeklilik sonrasında da ders vermeye devam ediyorsunuz. Sizden bölüme katkılarınızı öğrenmek bizler için de bölümün kısa tarihine yolculuk etmek gibi olacak. Bu bağlamda, neler paylaşabilirsiniz bizimle?

1990-2000 yılları arası Bölümde çok yoğun çalışmalarım oldu, sonra üç yıl Dekan Yardımcılığı sonra da Yabancı Diller Yüksekokulu Müdürlüğü var. Yani yoğun olarak Bölümde 1990 ile 2000 yılları arası çalışmış durumdayım. İlk olarak 1991-92 yıllarında kısıtlı olanaklarla Bölümde bir

program değerlendirme çalışması yaptım. Bunu zamanın Bölüm Başkanı istemişti. Sonuçlarını da Bölüm Kuruluna sundum. Bunun sonucu olarak bir iki ders kaldırıldı. Bazı derslerin işlenmesinde de içerik ve yöntem değişikliğine gidildi. Eğitim Bilimleri Bölümünün verdiği bazı derslerle de ilgili değerlendirmeler vardı. Onların sonuçlarını da Sayın Prof. Dr. Meral Aksu'ya sundum. Ayrıntılarına burada girmeyeceğim. Hep denir ki yabancı diller eğitimi programı ile ilgili ilkeli çalışmalar geçmişte olmadı, keyfi Şeyler oldu. Çok da doğru değil bu. Mesela 1991-92'de benim böyle bir çalışmam var. Ondan sonra da bu konularda yüksek lisans ve doktora tezleri yazıldı, yazılıyor hala. Yine 90'lı yılların başında ELT doktora programının aılmasında benim de katkım oldu. Joshua Bey'in de olduğu bir komisyonda çalıştık ve bu programı atık. Sonra benim tabii Bölüm Başkan Yardımcılığı sürecim var üç yıl. Burada bazı hizmetler yaptığımızı düşünüyorum. Örneğin üç yılda en az dört akademisyen almışız Bölüme. Biri emekli oldu ayrıldı, ama üç blmdeler halen. Ayrıca, Bölümün bir iki tane asistanı vardı. Kadro bulup ilk defa dört asistan aldıığımızı hatırlıyorum. Demek istiyorum ki o üç yıllık dönemde ğretim yesi ve yardımcı ğretim elemanı alma, kadro bulup genişleme konusunda oldukça başarılı ve anlamlı bir genişleme süreci yaşadık. Bölümün gelişmesi için bu önemlidir.

Yabancı Diller Yüksekokulu Müdürü olduğum zaman ve Dekan Yardımcısıyken de her zaman Bölüme hak ettiği kadroları temin etme, btyeyi temin etme konularında çaba gösterdim. Yabancı Diller Mdryken, iki kurumun arasında etkileşimi hızlandırma, buraya ek görevli eleman gönderilmesine müsaade etme, buradan oradaki bazı çalışmalar için danışmanlık hizmetleri alma gibi konularda katkım olmuştur. Bugün de Yabancı Diller Yüksekokulundan her dönem 10-15 ğretim elemanı bölüme ek görevli olarak gelmektedir. Bu karşılıklı işbirliği ve etkileşimin başlamasında benim bayağı bir katkım olmuştur, ancak istediğim boyutlarda gelişmemiştir, hala da öyledir. En azından başlamasını, gelişmesini istedim. Ayrıca, Bölümde sürekli ders verdim. Zorunluluğum da yoktu, ders ykm sıfır idi. Toplantılara geldim ve bölümün organik bir parçası olmaya çalıştım.

Soru: Hüsnü Hocam, 43 yıldır ODTÜ'de değişik birimlerde farklı kadrolarda görev aldınız, katkı sağladınız. ODTÜ'de hem ğrenci hem hoca hem de idareci oldunuz. ODTÜ'de okumak, çalışmak, ODTÜ'de hoca olmak nasıl bir deneyim?

Bence ODTÜ’de hoca olmak bir ayrıcalıktır. Neden dersin çok kısa şöyle söyleyeyim. İşte bu ortam, çevre, kampüs... Ben daha ilk 1970lerde geldiğimde ağaçlar bu kadar boylu değildi ama kampüse âşık olmuştum. Ayrıca meslektaş grubu, çalışma ortamı ve en önemlisi de yüksek düzeyde, kalitede öğrenci profili. İşte bunlar ayrıcalık katıyor. Sürekli bir en iyiyi arama, mükemmeliyeti arama, kaliteyi kovalama, ülkenin sosyo-ekonomik yapısına, eğitim ortamına katkıda bulunma isteği. Bunlar insanda sürekli motivasyon yaratıyor. İşte bu motivasyon bizleri yıllarca burada tutmuştur. Yani ODTÜ’de hoca olmak bir ayrıcalıktır.

Öğrenci olmak? Ben ODTÜ’de yüksek lisans öğrencisi oldum. Eğitimim için dört/beş üniversitede bulundum. ODTÜ’de yüksek lisans yaparken bulduğum ciddiyeti, kaliteyi ve meydan okumayı hiçbir üniversitede, hiçbir yerde görmedim. O motivasyonla ve o temelle gerisi kolay geldi. Doktora daha rahat geldi, çalışmalar yayınlar daha da kolaylaştı. Demek ki ODTÜ çok iyi eğitim veriyor. Eskiden lisans bizim gücümüz denirdi, sonra yüksek lisans bizim güçlü tarafımız dendi. Uzun yıllar doktora programları biraz ikinci plandaydı, gelişmemişti. 1990’lardan sonra doktora programları gelişmeye başladı. Hakikaten ODTÜ lisans eğitimini ve lisansüstü eğitimini çok iyi beceriyor; hala da böyledir.

Soru: Genç akademisyenlere önerileriniz nelerdir?

Akademisyenlik bir yaşam biçimidir. Sürekli araştırmayla, geliştirmeye birlikte yaşamak demektir. Akademisyenlik yolunu seçenler bunun böyle olduğunu bilecekler, maddi olarak büyük şeyler beklemeyecekler. Fakr-u zaruret içerisinde yaşamalarını da söylemiyoruz ama alanlarında iyi olurlarsa eminim rahat yaşayacak düzeyde bir gelirleri de olabilir. Bunun dışında meslektaşlarına saygılı olmalarını, alanlarında bol okuma yapmalarını ve eğitim alanı denince de araştırmalarının en az yarısını alana inerek, sahaya girerek, yani bizzat öğretmenlik de yaparak ve öyle veri toplayarak yapmalarını sağlık veririm.

Soru: Hüsnü Hocam, son olarak bizimle bir anınızı paylaşabilir misiniz?

ODTÜ’ye başladığım ilk yıldan bir anımı paylaşayım sizinle. Başladım ODTÜ’de, 4-5 ay oldu evleneceğim. Zamanın Yabancı Diller Yüksek Okulu, o zamanki İngilizce Hazırlık Okulu Müdüründen evlenme izini istedim. Ne kadar izin verdiler bana evlenirken biliyor musun? 1 gün.

Cumartesi-Pazar ile birleştirdim, üç gün içinde evlenmek zorunda kaldım. Düşünebiliyor musun? Aile efradı geliyor, nikâh işleriyle uğraşıyorum. Eşim de yabancı. Kadıncağız Türkçe de bilmiyor, yeni gelmiş Türkiye'ye. Ben yardımcı olamıyorum. Bu bana çok dokunmuştu. Arkasından bir olay oldu. Deniz Gezmiş ve arkadaşlarının bir takım eylemleri olmuştu. ODTÜ'de de bir çatışma olmuştu. Bunun üzerine ODTÜ bir dönem kapatıldı ve üzerine yaz tatili de eklendi. Oldu mu bana altı ay izin. Altı ay boyunca ofisimiz de yok, maaşımızı alıyoruz, evde istirahat ediyoruz, geziyoruz. Eşim de çalışmıyor, para da suyunu çekti. O aralar korkmaya başladım çünkü devlet büyüklerimizden, medyadan ODTÜ'yü kapatma dedikoduları çıktı. Bunun altını çiziyorum – ODTÜ iyi devlet üretme çiftliği olur diye laflar dolaşmaya başladı. Neyse, altı ay sonra ODTÜ açıldı. Ve 2013'de ben emekli olduğum zaman, 12 yıl üyesi olduğum Senato'ya yaptığım veda konuşmasında buna değindim. Dedim ki ODTÜ çok sancılı dönemler geçirdi. ODTÜ'yü kapatmaktan, bir devlet üretme çiftliğine çevirmekten bahseden devlet büyüklerimiz vardı. Bakın ODTÜ bugün ne duruma geldi dedim. Arkadan bir dekan, "Sayın Hocam, bazı siyasilerin tutumu değışti mi acaba bugün ODTÜ'ye karşı?" dedi. Bir an şaşkınlık geçirdim. Bir şey diyemedim. Yanıtı bu satırları okuyanlara bırakıyorum.